

KADININ ŞAHİTLİĞİ (2)

(...dünden devam)

Kadının Mîrâs Hakkı:

“Ana babanın ve akrabanın geriye bıraktıklarından erkeklere pay vardır; ana babanın ve akrabanın geriye bıraktıklarından kadınlara da pay vardır. Gerek azından gerek çoğundan (hem erkeğe, hem de kadına) bir hisse ayrılmıştır. (Nisa: 98/7) âyetinde de kalan mîrâstan erkeğin olduğu gibi kadının da hakkı olduğu; hem erkeğin hem de kadının, kazandıklarının kendi hakları olduğu belirtilmekte ve Alah’ın bol lutuf ve kereminden istenmesi emredilmekte, O’nun du’âları işiten, kabul eden olduğu vurgulanmaktadır.

Diğer birçok toplumda olduğu gibi, İslâm’dan önceki Arap toplumunda da kadınların mîrâs hakkı yoktu. Câhiliyye Arapları, ölen kişinin, düşmanla savaşamayacak durumdaki yakınlarına mîras vermezlerdi. Bundan dolayı kadınlara ve çocuklara mîras ver-mezlerdi (Taberî, Câmi’u’l-beyân: 4/275). Ölen kişinin, malı gibi karısı da akrabasına mîras kalırdı. Malın yabancılara gitmemesi için kızlara mîrâs verilmezdi. Ancak kılıç kuşanan, kabileyi savunacak erkekler mîrâs alırlardı.

Erkeklerin yanında, kadınlara da mîrâs payı belirleyen Nisa: 98/7, 11-12’nci âyetler indiği zaman, bazı Müslümanların, gel nek-lerine aykırı buldukları bu durumdan etkilenererek: “Yâ Resûlallah, babasının bıraktığı maldan, ata binemeyen, düşmanla savaşamayan kıza malın yarısını mı vereceğiz? Bir işe yaramayan ocuğa mîrâs mı vereceğiz?” dedikleri rivâyet edilir (Câmi’u’l-beyân: 4/275; İbn Kesîr, Tefsîr: 1/459).

98/7’nci âyetin, kocası, geriye üç kız çocuğu bırakarak ölmüş olan bir kadının şikâyeti üzerine indiği rivâyet edilir. Amcası oğulları, adamın mîrâsının tamamını almış, kadınla çocuklarına hiçbir şey bırakmamışlardı. Kadın durumu, Allah’ın Elçisine şikâyet etti. Allah’ın Elçisi, malı alanlara adam gönderdi. Fakat vârisler, malın kendilerine âidolduğunu söylediler. Çünkü ölenin erkek çocukları yoktu. Arap geleneklerine göre miras, ölenin yalnız erkek akrabasına düşerdi. İşte bu olay üzerine inen âyet, erkeklerin yanında kız çocuklara da pay ayırdı. Sonra vâris akrabâdan herkesin mîras payını belirleyen âyetler indi (Tefsîru âyâtî’l-ahkâm: 2/37):

“Allah size, çocuklarınız (ın alacağı miras) hakkında, erkeğe kadının payının iki katını tavsiye eder. (Çocuklar) ikiden fazla kadın iseler, (ölenin

geriye)

bıra

ktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer

(çocuk)

yalnız bir kadınsa

(mirasın)

yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa, geriye bıraktığ

(ı mal)

ından ana babasından her birinin altıda bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yok da anası babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir düşer. Eğer kardeşleri varsa, anasının payı altıda birdir.

(Bu hükümler, ölenin)

yapacağı vasiyetten, ya da borcundan sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin fayda bakımından size daha yakın olduğunu bilmezsiniz. Bunlar, Allah'ın koyduğu haklardır. Şüphesiz Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. Eğer çocukları yoksa, eşlerinizin yapacakları vasiyetten ve borçtan sonra geriye bıraktıkları mirasın yarısı sizindir. Çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. Sizin de çocuğunuz yoksa, yapacağınız vasiyetten ve borçtan sonra bıraktığınızın dörtte biri onlarındır. Eğer miras bırakan erkek veya kadının evladı ve ana babası olmayıp bir erkek veya bir kız kardeşi varsa, her birine altıda bir düşer. Bundan fazla iseler, üçte bire ortaktırlar.

(Bu taksim)

zarar verici olmayan vasiyet ve borçtan sonra

(uygulanır)

. Bunlar, Allah'tan

(size)

vasiyettir. Allah bilendir, halîmdir."

(Nisa: 98/11-12)

(devamı yarın..)